

Til Miljøministeriet

11. februar 2021

mim@mim.dk jacbe@mfvm.dk dahmo@mfvm.dk

MM Journalnummer 2020-5425. Frist 12. februar 2021.

Vedr. Naturbeskyttelsesloven mv. i høring <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64751>

Dansk Botanisk Forening fremsender i den forbindelse hermed nedenstående kommentarer som for os er meget væsentlige. Vi kommer kun med principper og overlader det til jer at justere paragraffer:

1. Kun staten kan søge om oprettelse af naturnationalparker. Kun naturnationalparker på land. Begge dele er problematisk mener vi i DBF

DBF finder det rimeligt at de første ca. 5 Naturnationalparker - mens konceptet er uafprøvet - etableres på Naturstyrelsens eksisterende ejendomme. Vi håber at disse 5 vil blive fordelt i hele landet. Vi opfordrer også til at disse naturnationalparker i stor udstrækning indeholder andet end skov/ellemoser, dvs. også lysåben natur som eng, mose, overdrev, strandeng, klit, højmose og hede.

Private lodsejere ejer mange områder med høj prioriteret natur inkl. lysåben natur. Vi opfordrer derfor til, at konceptet udvides til også at kunne inddrage disse privat ejede naturperler (private såvel som fonde og kommuner) områder på frivillig basis, som på denne måde kan ansøres til at bevare naturen med særlige tilskud til private for at indgå eller tilbud om opkøb. Med hensyn til arealer kan vi anbefale rapport fra DCE <https://dce2.au.dk/pub/SR228.pdf> og Biodiverstitetskortet <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=miljoegis-plangroendk>

Når vi skriver, at det er meget uhensigtsmæssigt, hvis de ikke kan udvides med private arealer, vil vi som eksempel gerne pege på Den Danske Naturfonds ejendom i Læsten Bakker, som støder direkte op til Naturnationalpark Fussingø, og som dermed ikke har udsigt til at kunne indlemmes i Naturnationalparken. Dette giver slet ikke mening, da Læsten Bakker rummer særdeles store naturværdier, som kompletterer diversiteten i NNP Fussingø.

Vi vil i den sammenhæng også gerne gøre opmærksom på, at NST Fyn kun ejer få arealer. Her kan der derfor være behov for at inddrage andre egnede arealer.

Vi har forstået, at de første naturnationalparker kun skal etableres på landjorden. Vi skal dog opfordre til også at inddrage kystnære områder med holme, grus- og sandbanker. Disse områder har ofte en spændende indvandringshistorie for planter og er desuden vigtige for fugle.

2. Hvordan prioriteres områderne? DBF finder det problematisk, hvis ikke områderne prioriteres efter naturindhold, men kun efter om de er statsejet.

DBF mener det er et utilstrækkeligt kriterium for at udlægge areal til naturnationalpark, bare fordi det er statsejet. Vi mener, at naturindholdet må være første kriterium for at kunne indgå, derefter naturligvis størrelse. Brandmandens lov må være første princip inden for udpegning af naturnational-park.

3. Beskyttede naturområder kan ændre sig til noget andet inden for naturnationalpark. Det mener DBF er problematisk, hvis der er tale om særligt værdifulde lysåbne naturområder, herunder f.eks. de store heder rige på hedenaturens mange følgearter.

Lysåbne naturtyper med artsrige plantesamfund inkl. nøjsomhedsarter og med lang kontinuitet er i den grad trængt i dag af tilgroning med høje urter, buske og træer. Ikke kun på grund af manglende græsningspleje, men også fordi den danske natur i årevis har akkumulere store mængder næringsstoffer gennem deposition. Derfor har de små, konkurrencesvage arter et stort problem. En væsentlig del af de truede plantearter hører netop hjemme i disse lysåbne naturområder. DBF mener derfor, at der inden for naturnationalparker skal være mulighed for særforvaltning af levesteder med særlig høj naturværdi, herunder sjældne arter, da det også er nødvendigt at sikre de artspuljer, der skal være spredningskilder til større dele af naturnationalparken. Sikring/etablering af flere lysåbne naturområder i skovene med lavt niveau af kvælstof og fosfor som skovlysninger med plads til indre skovbryn, mener DBF vil være særdeles velkommen. De blomstersøgende insekter inkl. sommerfugle mangler også egnede biotoper.

Evt. særforvaltning skal være behovsbestemt, enten som en fortsat pleje eller hvis græsningsplejen viser sig at være utilstrækkelig. Dette kan være nødvendigt, indtil bestandene er så meget i fremgang, at de er blevet robuste nok til at klare den naturlige dynamik.

Eksempelvis udfører DBF og andre grønne foreninger mange steder høslæt mv. for at sikre lysåbne naturområder og blomstring. Hvis der fortsat er behov, håber DBF, at specialpleje som f.eks. høslæt, fældning af træer for at skabe lysåbne områder med blomstrende indre skovbryn, frahegning af græsning eller indre el-hegn med særgræsning etc. kan lade sig gøre i naturnationalparker.

4. Hydrologi. DBF anbefaler 'Keep It Simple' metode og erfaringer fra Life projekter

Dansk Botanisk Forening frygter, at mange penge kan blive slugt til ingeniør hydrologi-projekter med dyre bygværk, frem for til naturens egen genopretning. Simple tiltag bør overvejes så som ophør af vedligehold af grøfter - "Keep It Simple" - og tålmodighed. Langsom proces hen imod mere fugtige forhold er også vigtig. Så kan naturen måske følge med. I det mindste på sandbund. DBF anbefaler i øvrigt at anvende og bruge den viden og erfaringer, der tilvejebringes i flere LIFE-projekter med restaurering af hydrologi i rigkær og højmoser mv.

DBF mener, det bør sikres, at områderne i naturnationalparker ikke bruges til vådområdeprojekter med henblik på næringsstoffjernelse i form af parkering af næringsstofforurenet overfladevand. Stagnerende vand og næringsrigt vand er altødelæggende for de botaniske kvaliteter. Det er fint med lokal opsamling af regnvand og infiltration til grundvand. Den hydrologiske succes i naturnationalparker skal naturligvis monitoreres og er bl.a. fremsivende rent grundvand i kær og kilder.

5. Græsning og anden naturlig forstyrrelse. DBF mener, at græsning med større herbivorer er en nødvendig forudsætning for at sikre biodiversitet.

Dansk Botanisk Forening mener, at naturnationalparker med naturmål kun giver mening, hvis det inkluderer naturlig forstyrrelse som græsning, der skaber/vedligeholder lysåbne naturområder og lysåben skov/steppevegetation. Det skulle lige være, hvis der blev tale om sandflugtsområder eller områder styret af jævnlige naturbrande. Men en eller anden form for fysisk forstyrrende naturkræfter må der til.

DBF finder, at græsningsdynamisk påvirkning af naturen i og omkring vandløb er vigtig. I den sammenhæng går vi ud fra, at frahegning af vandløb, kilder, grøfter etc. ikke kan forekomme i naturnationalparker.

Dansk Botanisk Forening mener, at ekstensive racer af kvæg og af heste, hvor dyrene er tilpasset naturlig vegetation og hvor naturplejen og ikke tilvækst (landbrugsproduktion) er målet vil være velkomne. Det kan også være andet kvæg, f.eks. gamle husdyrracer eller dyr, som har udvist gode evner til naturpleje. Vi mener ikke hjortedyr (krondyr, rådyr, dådyr) er tilstrækkelige til at skabe/sikre lysåbne naturtyper. Elektrisk hegn med glat tråd, der tillader vilde dyr at passere (kan bl.a. sprede frø), mener vi i mange tilfælde er tilstrækkelig. Vi vil vedrørende f.eks. hede og klit også gerne pege på konceptet Vandrer Hyrde (hyrdning med gamle nordiske fåreracer uden hegn bortset for nattefolde og periodevis temporære hegn, hvor fårene skal gøre en særlig indsats f.eks. i forbindelse med invasive arter som Rynket rose, Glansbladet hæg eller problematiske arter som Blåtop i masseforekomst.

DBF hilser med glæde, at naturnationalparker friholdes for bistader. Vi mener, bistader er uforenelig med formålet at tilgodese de vilde biers bestøvning af de vilde planter.

6. Næringsrig landbrugsjord dyrket i omdrift. DBF mener, at sådanne områder kan indgå om nødvendigt, men ikke kan være en del af de samlede udpegede ha naturnationalpark. DBF mener ressourcerne skal bruges efter brandmandsprincippet.

DBF mener, at naturnationalparker som første prioritet skal udpeges for områder med en høj samlet biodiversitet – høj naturkvalitet. Derfor mener vi ikke, at næringsrig landbrugsjord kan være en del af de politiske ha-mål, heller ikke selvom de indgår af hensyn til at skabe den nødvendige sammenhæng eller størrelse. Hvis tidligere landbrugsjord indgår (vel at mærke som ekstra ha), anbefaler vi, at disse områder startes op som pløjet jord (uden kulturgræsarter) og frahegnes i en periode til fremvækst af eksisterende arter i frøpuljen og indvandring af andre plantearter og udlægges til selvgroning med træer og buske evt. hjulpet med plantning af kommende evighedstræer. Efter nogle år kan arealet indlemmes i det store hegn. Landbrugsjord på sand og grus vil hurtigt få et acceptabel naturindhold, men bør stadig ikke tælle med som ha naturnationalpark. Hvis de næringsrige jorde ikke frahegnes indledningsvis, vil de græssende dyr for en stor del hente deres føde der og derved hindre opvækst af f.eks. træer og buske på den korte bane og relativ hurtig etablering af noget der kan kaldes et savanne landskab. Desuden vil DBF også her minde om Keep It Simple-princippet og bruge ressourcerne efter Brandmandsprincippet. DBF mener også de ca. 125 plantearter tilknyttet jord i omdrift (af nogen kaldet ukrudt) inkl. Ager-tidsel med de mange tilknyttede insekter har en berettigelse som overgangsvegetation.

7. Metodefrihed.

Dansk Botanisk Forening vil gerne advare imod, at naturen i Naturnationalparker begrænses af for restriktive forhold og dermed mangel på forvaltningsmæssig metodefrihed – ikke mindst forvaltning tilpasset lokale forhold. DBF mener, at det skal være tilladt at gøre indgreb, hvis det kan sandsynliggøres, at det vil skabe mere fysisk variation og være til gavn for konkrete arter eller højne naturkvaliteten generelt. Der kan komme ny forskning, som det vil være en god ide at være åben over for.

8. Overvågning. DBF mener, det er absolut nødvendigt, at de nødvendige midler afsættes til overvågning.

DBF mener, at der skal etableres konkret uafhængig overvågning af effekter af forvaltningen. Novana kan ikke bruges i den sammenhæng, da Novana ikke er rettet mod overvågning af konkrete forvaltningsmæssige tiltag.

9. Andet. Nu da Naturbeskyttelsesloven er åben, vil vi gerne pege på det u hensigtsmæssige i at §3-beskyttet natur kan gro sig ud af beskyttelse.

Dansk Botanisk Forening vil gerne benytte denne anledning, hvor Naturbeskyttelsesloven er åben og skal justeres, til at gøre opmærksom på det meget uheldige i at §3-beskyttede områder kan vokse sig ud af beskyttelsen. Det gælder f. eks. heder og overdrev, når de ikke forvaltes og vedplanter indtager området. Hvis en eng vokser til med pilekrat eller rødøl, overgår den blot til at være mose og er derfor fortsat beskyttet af §3. Hvis en strandeng ikke græsses og vokser til med tagrør er den også stadig beskyttet. Sådan bør det også være for tørbundsnaturen. Vi mener derfor, at der skal indføres en bestemmelse, der sikrer, at registrerede §3 arealer, der ved ophør af drift vokser ud af den konkrete naturtype, fortsat skal være beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3 som tilvoksede naturarealer. Jf. nedbrudte højmoser, som jo ikke er højmoser. Så kunne man bruge nye naturbetegnelser til erstatning for halvnatur som f.eks. tilgroet hede, tilgroet overdrev etc. Disse områder har jo stadig en stor naturværdi, blot for andre arter end den oprindelige beskyttede naturtype. DBF ser gerne de lysåbne områder opretholdt med drift, men vi kan ikke se det fornuftige i at disse områder pga. manglende forvaltning kan vokse sig ud af Naturbeskyttelsesloven.

Venlig hilsen

Anna Bodil Hald

DBF Naturbeskyttelsesudvalget

nbu@botaniskforening.dk og annabodil.hald@gmail.com

<https://botaniskforening.dk/foreningen/udvalg/naturbeskyttelsesudvalget/>

mobil 21 42 23 30